

Gorzów Wlkp., 15 lipca 2015r.

PS-VIII.431.3.2015. E.Szw.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Ośrodek Adopcyjny „Żar” w Żarach; ul. Wrocławska 5

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 332) Zespół kontrolny w składzie:

- Agnieszka Kraska – Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 127-2/2015 z dnia 28 kwietnia 2015r – członek Zespołu kontrolnego;
- Elżbieta Szwonka - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 127-1/2015 z dnia 28 kwietnia 2015r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego

przeprowadził w dniu 6 maja 2015 roku kontrolę problemową w trybie zwykłym.

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(Dowód: akta kontroli str. 1-11)

Kontrolę przeprowadzono w obecności p. Lucyny Hoffman- Czyżyk – dyrektora jednostki.

Zakresem kontroli objęto sposób realizacji usług na poziomie standardu. Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. kwalifikacje dyrektora i pracowników;
2. kwalifikowanie dzieci do przysposobienia;
3. dobór rodziny przysposabiającej;
4. działalność diagnostyczno – konsultacyjna dla kandydatów do przysposobienia dziecka;
5. organizowanie szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka;
6. wsparcie dla rodzin, które przysposobiły dziecko w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo wychowawczych.

Ocena skontrolowanej działalności

1. Kwalifikacje dyrektora i pracowników

Ośrodek Adopcyjny „Żar” w Żarach jest niepubliczną jednostką działającą w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej prowadzoną przez Lubuski Ruch na Rzecz Kobiet i Rodziny "ŻAR" (Nr KRS 0000053154).

W 2014 roku zakresem działania obejmował powiaty: żarski i żagański, w 2015 tylko powiat żarski. Działania Ośrodka wspierane są przez Starostwo Powiatowe w Żarach i Marszałka Województwa Lubuskiego. Dyrektorem Ośrodka jest Lucyna Hoffman – Czyżyk. Kadre Ośrodka stanowi dwóch psychologów i trzech pedagogów oraz w zależności od potrzeb inni specjaliści, w tym prawnik. Pracownicy i dyrektor jednostki nie są zatrudnieni na etacie. Wszyscy zatrudnieni są na umowy cywilnoprawne w zadaniowym systemie pracy na okres roku lub świadczą pracę nieodpłatnie – wolontariat (np. prawnik). Sposób zatrudnienia nie pozwala na wskazanie jaką część etatu realizują poszczególni pracownicy w miesiącu, tygodniu. Np. w okresie szkoleń i kwalifikowania rodzin specjaliści wykonują więcej zadań niż w okresie pomiędzy szkoleniami. Wynagrodzenia za wykonaną pracę wypłacane są wg ustalonej w umowie stawki godzinowej jednakowej dla wszystkich specjalistów.

W celu zbadania zgodności zatrudnienia kadry z wymogami określonymi w przepisach prawa skontrolowano dokumentację dotyczącą osób tworzących kadre ośrodka. Wszyscy pracownicy posiadają wymagane kwalifikacje. Dyrektor ośrodka jest psychologiem i trenerem PRIDE, ponadto ma ukończone różne studia podyplomowe między innymi z zakresu zarządzania, pomocy psychologicznej w dziedzinie seksuologii, terapii, profilaktyki, posiada certyfikaty międzynarodowe: Eurodir w zakresie organizacji pomocy społecznej i zarządzania zasobami ludzkimi (metoda Thomas International); drugi psycholog dodatkowo ukończył Studium psychoterapii dla Dzieci i Młodzieży oraz Szkołę psychoterapii, superwizja własnej pracy zawodowej. Pedagog posiada dodatkowo studia podyplomowe z zakresu socjoterapii, profilaktyki i terapii oraz edukacji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, drugi pedagog posiada dodatkowo uprawnienia trenera PRIDE, Studium Terapii Rodzin oraz kurs terapii systemowej. W Ośrodku pełni jednocześnie funkcję pracownika socjalnego. Trzeci pedagog ukończył dodatkowo studia podyplomowe w zakresie terapii pedagogicznej oraz kursy między innymi w zakresie diagnozy oraz procedury odbierania dziecka z rodziny biologicznej i jej konsekwencji dla dziecka i rodziny.

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Kwalifikowanie dzieci do przysposobienia;

W celu zbadania sposobu kwalifikowania dzieci do przysposobienia oraz zgodności postępowania w tym zakresie z wymogami określonymi w przepisach prawa skontrolowano dokumentację dotyczącą dwojga losowo wybranych dzieci zgłoszonych do przysposobienia. Jedyne kryterium wyboru stanowił czas zgłoszenia: jedno dziecko zgłoszone w 2014 i jedno w 2015 roku.

• Karta Dziecka

Ośrodek sporządza Kartę Dziecka zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz wzoru kart dziecka (Dz.U. z 2011 Nr 292, poz. 1721) wzbogaconym o dwa dodatkowe punkty: stosunek dziecka do adopcji i krótka historia życia dziecka.

Wszystkie dzieci wpisane do rejestru mają sporządzoną Kartę dziecka.

Integralną częścią Karty jest metryka prowadzenia sprawy. Z badanej dokumentacji wynika, że 05 listopada 2014 został zgłoszony do Ośrodka półtoraroczny chłopczyk wraz z kartą i pozostałymi dokumentami: odpisem aktu urodzenia, postanowieniem Sądu o pozbawieniu matki władzy rodzicielskiej, postanowieniem o umieszczeniu w pieczy zastępczej, postanowieniem o zakazie kontaktów matki z dzieckiem, opinią o zasadności przysposobienia dziecka, o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko, zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej. Dla dziecka sporządzono diagnozy: pedagogiczną i psychologiczną.

Badana dokumentacja wskazuje, że wszystkie dzieci zgłoszone do przysposobienia mają sporządzoną diagnozę psychologiczną i pedagogiczną. Dokument sporządzany jest po przeprowadzeniu badań. Na badania nie są kierowane dzieci, które pozostają w spokrewnionych rodzinach zastępczych i zarówno one, jak i ich opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na przysposobienie oraz dzieci mające w chwili zgłoszenia do przysposobienia powyżej 13 lat i które podczas rozmowy wstępnej nie wyraziły zgody na przysposobienie.

W 2015 roku na przysposobienie nie wyraziło zgody troje dzieci: dwóch braci w wieku 13 i 14 lat oraz jeden chłopiec w wieku 13 lat, co stanowi 30% znajdujących się w rejestrze dzieci. W 2014 roku nie było dzieci, które nie wyraziły zgody na przysposobienie. W dniu 17 listopada 2014r. Ośrodek dokonał kwalifikacji dziecka (poz. 97 w rejestrze- rok 2014, Zaświadczenie Kwalifikacyjne Dziecka do środowiska rodzinnego Nr 97/2014)

i w dniu 21 listopada 2014 (Protokół Nr 23/2014) wskazał rodzinę właściwą dla dziecka. W dniu 12 grudnia 2014 przedstawił propozycję rodzinie, która wobec niestabilnej sytuacji finansowej i zawodowej odmówiła, wskazano kolejną rodzinę, która zdecydowała się oczekiwać na młodsze dziecko, dokonano ponownego doboru rodziny.

Ponownie wskazano rodzinę i ustalono pierwszy kontakt. Wskazana tym razem rodzina podjęła kontakty z dzieckiem. W kontaktach uczestniczył pedagog ośrodka, który sporządził i przesłał w dniu 27.02.2015r informację z przebiegu spotkań rodziny z dzieckiem.

Postępowanie zakończyło się przysposobieniem dziecka - postanowienie SR w Żarach z dnia 05.03.2015r.

Kartę drugiego dziecka (poz. 3 w rejestrze – rok 2015) sporządził Ośrodek Adopcyjny w Żarach w dniu 30.01.2015r.

Dziecko to zostało zgłoszone do Ośrodka przez Organizatora Pieczy Zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu w dniu 12.01.2015 roku wraz z młodszym bratem (poz.4 w ww. rejestrze).

W dniu 13 stycznia 2015 Ośrodek wystąpił o przekazanie opinii oraz dokumentacji, o której mowa w 139a ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015r poz. 332). W dniu 29.01.2015 organizator rodzinnej pieczy zastępczej sporządził i przekazał opinie: o zasadności przysposobienia dziecka, o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko, o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej oraz informację o przebiegu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Dla dziecka sporządzono diagnozy: pedagogiczną i psychologiczną w dniu 06.02.2015r. W tym samym terminie sporządzono diagnozy dla młodszego z chłopców. Komisja kwalifikacyjna w dniu 9.02.2015 roku zakwalifikowała do przysposobienia krajowego obu chłopców. W dniu kontroli chłopcy przebywali w rodzinie preadopcyjnej.

Badana dokumentacja wskazuje, że dla wszystkich dzieci zgłoszonych do kwalifikacji sporządzono kompletną i dostosowaną do potrzeb i możliwości diagnozę psychologiczną, o której mowa w art. 166 ust.1 pkt1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015, poz. 332) Dokumentacja wskazuje, że dla wszystkich dzieci zgłoszonych do adopcji zdefiniowano specyfikę ich potrzeb i ocenę stopnia nawiązywania więzi o której mowa w art. 166 ust. 1 pkt 2,3 ww. ustawy.

- **przysposobienie krajowe**

W 2014 roku organizatorzy pieczy zastępczej zgłosili do Ośrodka Adopcyjnego w Żarach 101 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną w wieku od 2 miesięcy do 17 lat, z tego wobec 69 dzieci (68,32%) w wyniku kwalifikacji zdecydowano o pozostawieniu w dotychczasowym miejscu tj.: 60 w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 7 w rodzinach zastępczych i 2 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Trzydzieścioro czworo dzieci zakwalifikowano do przysposobienia, w tym dziesięcioro dzieci zgłoszono do Wojewódzkiego Banku Danych – rodzeństwo w wieku 10 i 16 lat oraz 2 rodzeństwa w wieku 7 i 10 lat, rodzeństwo w wieku 6 lat – jedno dziecko urodzone w styczniu, drugie w listopadzie, dwóch chłopców w wieku 3 lat i 4 lat.

Dla 25 spośród 34 dzieci, co stanowi 73,53 % zakwalifikowanych do przysposobienia pozyskano rodziny na terenie kraju.

W 2015 roku zgłoszono do przysposobienia 10 dzieci, z tego 6 w wieku od roku do 8 lat zakwalifikowano do adopcji, 1 zgłoszono do Wojewódzkiego Banku Danych (11 latek) i 3 nie wyraziło zgody na przysposobienia. Dla sześciorga dzieci, w tym dwóch rodzeństw (5 i 8 lat; 3 i 5 lat) pozyskano rodziny.

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

- **przysposobienie międzynarodowe**

W 2014 roku przysposobienie międzynarodowe dotyczyło 3 dzieci, dwoje w wieku od 5-9 lat i 1 powyżej 10 roku życia. Jak ustalono w toku kontroli Ośrodek posiada opracowaną procedurę kwalifikowania dzieci do przysposobienia. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami proces kwalifikacji dziecka podzielony jest na osiem etapów, z czego trzy dotyczą przysposobienia międzynarodowego. Na tym etapie postępowania OA uczestniczy tylko w dwóch działaniach: tj. podczas pierwszego kontaktu kandydatów z dzieckiem oraz prowadzi monitoring styczności (na zlecenie Sądu). Na wstępnym etapie konkretyzuje się informację o dziecku, niezwłocznie pozyskuje się dokumenty i ustala się sytuację prawną. W dalszej kolejności (etap II) określony jako etap kwalifikacyjny do przysposobienia krajowego sporządzana jest karta dziecka, dokonywane są diagnozy psychologiczne i pedagogiczne, określane są potrzeby dziecka, ocenia się także stopień nawiązywania przez dziecko więzi, badana jest także sytuacja prawna rodzeństwa, stopień więzi oraz czy przysposobienie leży w najlepszym interesie dziecka. Działaniem kończącym ten etap jest kwalifikowanie dziecka przez zespół. Kolejne etapy to etap doboru rodziny, etap styczności z dzieckiem i etap kończący, gdzie następuje przekazanie dokumentacji do Sądu i nadzór nad przebiegiem procesu preadopcji i sporządzenie sprawozdania.

Spółród 34 dzieci zakwalifikowanych w 2014 r. do przysposobienia do dnia kontroli nie znaleziono rodziny przysposabiającej dla 9 dzieci, które zgodnie z procedurą zgłoszono do Wojewódzkiego Banku Danych, który poszukuje na terenie kraju rodzin przysposabiających, a w przypadku niepozyskania rodzin w określonym przez przepisy terminie przesyła dokumentację do Centralnego Ośrodka Adopcyjnego w celu dokonania kwalifikacji do przysposobienia międzynarodowego i tym samym poszukiwania rodziny przysposabiającej poza granicami kraju. Troje dzieci kwalifikowanych do przysposobienia przez Ośrodek Adopcyjny „Żar” zostało przysposobionych przez rodziny zagraniczne (Włochy, Belgia i Hiszpania), co stanowi 8,82% wszystkich dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia.

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

Ośrodek prowadzi rejestr dzieci zgłoszonych do przysposobienia. W 2014 roku z terenu dwóch powiatów: żarskiego i zagańskiego było 101 dzieci, w 2015 zgłoszonych jest 10 dzieci.

3. Dobór rodziny przysposabiającej;

Zgodnie z opracowaną procedurą kwalifikowania dziecka do przysposobienia na poziomie trzeciego etapu określonego jako etap doboru rodziny na terenie kraju w ciągu 30 dni od daty sporządzenia Karty dziecka zespół dokonuje spośród kandydatów doboru rodziny do dziecka z uwzględnieniem potrzeb dziecka i oczekiwań rodziny. Następnie psycholog lub pedagog niezwłocznie przedstawiają wyłoniionym kandydatom propozycję przyjęcia dziecka. W ośrodku przedstawiana jest kandydatom sytuacja prawna, zdrowotna i rodzinna dziecka i kandydaci podejmują wstępną decyzję dotyczącą poznania dziecka. W przypadku decyzji negatywnej zespół ponownie wyłania kandydatów do przysposobienia. Jeśli rodzina wyrazi potrzebę zasięgnięcia dodatkowych specjalistycznych informacji dotyczących dziecka, Ośrodek ma na jej przedstawienie 9 dni, a po zapoznaniu się z nimi rodzina ma do 9 dni na podjęcie decyzji o kontaktach z dzieckiem. Pierwszy kontakt rodziców z dzieckiem następuje niezwłocznie po podjęciu decyzji przez rodziców w miejscu pobytu dziecka w obecności pedagoga lub psychologa, który sporządza informację z pierwszego kontaktu. Po pierwszym kontakcie rodzice mają 3 dni na podjęcie decyzji w sprawie kontynuowania kontaktów lub rezygnacji. W przypadku rezygnacji następuje ponowny dobór rodziny. Jeśli rodzina zadeklaruje dalsze kontakty z dzieckiem wówczas Ośrodek realizuje kolejny etap opracowanej procedury tj. etap styczności z dzieckiem. Okres styczności uzależniony jest od wieku dziecka i jego stanu zdrowia oraz liczebności rodziny i dynamiki budowania więzi i dyspozycyjności rodziców. Kontakty monitorowane są przez

pedagoga lub psychologa, którzy pomagają także rodzicom w sporządzeniu wniosku do Sądu o bezpośrednią styczność z dzieckiem (umieszczenie w rodzinie preadopcyjnej) i wniosku o przysposobienie. Wnioski te przesyłane są niezwłocznie po ich sporządzeniu do sądu wraz z aktualną dokumentacją dziecka – etap kończący. Ośrodek prowadzi nadzór nad przebiegiem okresu preadopcji w miejscu zamieszkania kandydatów. Częstotliwość wykonywanego nadzoru uzależniona jest od zalecenia sądu lub dokonywana jest w miarę potrzeb zabezpieczających dobro i interes dziecka. Nadzorujący okres preadopcji pedagog lub psycholog niezwłocznie, a najdalej na 3 dni przed wyznaczonym przez Sąd terminem przekazują sprawozdanie z okresu preadopcji.

W przypadku niezalezienia rodziny adopcyjnej wśród rodzin oczekujących na dziecko w Ośrodku Adopcyjnym w ciągu 30 dni od sporządzenia Karty Dziecka Ośrodek sporządza „Ocenę stopnia możliwości nawiązania przez dziecko więzi emocjonalnej w rodzinie zamieszkującej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej” i przesyła niezwłocznie wraz z opiniami i dokumentacją do Ośrodka prowadzącego Wojewódzki Bank Danych. W terminie 7 dni po upływie trzydziestodniowego okresu poszukiwań na terenie kraju ośrodek prowadzący WBD przesyła informacje o zakresie poszukiwań oraz przekazuje do Centralnego Banku Danych dokumentację dziecka, gdzie jest analizowana dokumentacja i badana zasadność przysposobienia międzynarodowego oraz następuje kwalifikacja dziecka. Jeśli kwalifikacja przebiega pomyślnie Ośrodek Adopcyjny w Żarach uczestniczy w pierwszym kontakcie rodziny z dzieckiem oraz prowadzi monitoring z przebiegu styczności. Z obu sporządza sprawozdanie i przekazuje do Ośrodka prowadzącego przysposobienie międzynarodowe oraz do Sądu.

Badana dokumentacja dzieci wskazuje, że w realizacji tego zadania nie nastąpiły przekroczenia określonych w przepisach terminów i zasad postępowania. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Wszystkim rodzicom, którzy wyrazili gotowość podjęcia kontaktu z dzieckiem Ośrodek taki kontakt umożliwił.

W 2014 roku spośród 103 dzieci (101 zgłoszonych w 2014 oraz 2 dzieci powtórna kwalifikacja) do przysposobienia do adopcji zakwalifikowano 34 dzieci w wieku od dwóch miesięcy do 10 lat i powyżej, w tym 10 było zgłoszonych do Wojewódzkiego Banku Danych. Sąd orzekł przysposobienie w 25 przypadkach w tym 3 zagraniczne. Spośród siedmiorga dzieci w wieku poniżej 1 roku życia wszystkie zostały przysposobione, w przedziale wiekowym 1- 4 lata spośród 15 dzieci przysposobiono 14; w przedziale wiekowym 5-9 lat spośród 7 dzieci zakwalifikowanych dzieci adoptowano 5 (3 w kraju i 2 za granicą); natomiast w wieku 10 i powyżej lat zakwalifikowano 3 dzieci z tego 1 zostało przysposobione.

W 2015 spośród 10 dzieci w rejestrze 6 zostało zakwalifikowanych do adopcji, jedno po kwalifikacji w dniu 10.04.2015 zostało zgłoszone do Wojewódzkiego Banku Danych, a troje nie wyraziło zgody na przysposobienie.

Badana dokumentacja dzieci wskazuje, że w realizacji zadania nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Działalność diagnostyczno – konsultacyjna dla kandydatów do przysposobienia dziecka;

Ośrodek Adopcyjny „Żar” posiada opracowaną „Procedurę kwalifikacyjną kandydatów do przysposobienia dziecka w Ośrodku Adopcyjnym Lubuskiego Ruchu na Rzecz Kobiet i Rodziny „Żar” . Działania podzielono na 4 etapy; wstępny, diagnostyczny, szkoleniowy i kwalifikacyjny. Zgodnie z przyjętymi zasadami na etapie wstępnym dyrektor lub pedagog przeprowadza niezwłocznie rozmowę informacyjną podczas której osoby/rodziny informowane są o przebiegu procesu przysposobienia, motywacji i wymaganych dokumentach. Sporządzana jest także Karta informacyjna o kandydatach, gdzie zawarte są oczekiwania kandydatów, co do dziecka, kandydaci składają również oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie wizerunku do celów prowadzenia procedur adopcyjnych. Kolejnym działaniem jest złożenie wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Na kolejnym etapie ośrodek dokonuje analizy formalnej dokumentacji (rodziny/ osoby mogą do końca etapu diagnostycznego uzupełniać dokumentację), następnie przeprowadzany jest wywiad adopcyjny w miejscu zamieszkania kandydatów, przeprowadzane są badania psychologiczne (wyniki są omawiane z kandydatami), potem dokonuje się wstępnej oceny kandydatów (nie dłużej niż miesiąc od przeprowadzonych badań) i odbywa się posiedzenie zespołu ws. kwalifikacji na szkolenie (w przypadku negatywnej decyzji zespołu następuje omówienie z kandydatami). Na przeprowadzenie etapu diagnostycznego Ośrodek przewidział okres do 3 miesięcy.

Kandydaci odbywają szkolenie – 54 godziny dydaktyczne, w tym spotkania indywidualne. Szkolenie prowadzone jest dwa razy w roku po zebraniu grupy minimum 5 par max. 7

Szkolenie prowadzą trenerzy PRIDE – na przeprowadzenie fazy szkoleniowej zaplanowano 3 miesiące. Na ostatnim etapie (kwalifikacyjnym) w gronie pracowników merytorycznych ośrodka niezwłocznie po zakończeniu szkolenia następuje analiza wyników procesu diagnostycznego, obserwacji podczas szkolenia, rozmów indywidualnych. Sporządzana jest także opinia kwalifikacyjna kandydatów i najdalej w ciągu 30 dni następuje kwalifikacja kandydatów do przysposobienia.

Analiza dokumentacji wskazuje, że w przypadku Państwa (poz. 28/2014 w rejestrze kandydatów zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka) od wstępnej rozmowy

informacyjnej odbytej w dniu 05.09.2014 w Ośrodku do złożenia w dniu 06.12.2014 wniosku do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego Departament Infrastruktury Społecznej Ośrodek Adopcyjny „Żar” w Żarach o przysposobienie dziecka upłynęło 3 miesiące. Badania psychologiczne przeprowadzono 8.12.2014.

Wstępnej oceny uzasadniającej skierowanie na szkolenie dokonano 05.01.2015 po upływie 29 dni od dnia złożenia wniosku. Oceny każdego z małżonków dokonał psycholog na podstawie przeprowadzonych badań, wywiadu adopcyjnego i zebranej dokumentacji. Kwalifikacja do szkolenia nastąpiła po 10 dniach od dokonania wstępnej oceny. (Protokół nr 3/2015 z dnia 15.01.2015r.). Rodzina odbywała szkolenie od 17.01.2015 do 29.03.2015 (świadcstwo ukończenia szkolenia Nr 3/2015 i Nr 4/2015 z dnia 29.03.2015) i uzyskała kwalifikacje. Uzyskanie kwalifikacji poprzedzone jest sporządzeniem przez pedagoga i psychologa opinii psychologiczno – pedagogicznej, gdzie ocenione zostają kwalifikacje osobowościowe i wychowawcze kandydatów (w badanym przypadku – opinia Nr 4/2015 z dnia 17.03.2015). Dokument kończy się konkluzją: „Nie stwierdza się przeciwwskazań psychologicznych do przysposobienia dziecka (...)”. Państwo mają ustabilizowaną sytuację zawodową i życiową, dobre warunki bytowe, dodatkowym atutem było to, że w rodzinie jest już jedno przysposobione dziecko. Zgromadzona dokumentacja tej rodziny wskazuje, że Ośrodek wydał prawidłową rekomendację. Dodatkowo w trakcie postępowania rodzina korzystała z pomocy i wsparcia psychologa w przygotowaniu dziecka na przyjęcie nowego członka rodziny. Rodzina ta przysposobiła dziecko w marcu 2015r. i obecnie wychowuje dwoje przysposobionych dzieci.

Całość postępowania od złożenia wniosku do uprawomocnienia się postanowienia Sądu Rodzinnego trwała ponad 4 miesiące, a ponad 7 miesięcy od wstępnej rozmowy informacyjnej.

Druga z badanych rodzin (poz. 31/2014 w rejestrze) zgłosiła się do Ośrodka Adopcyjnego w Żarach 18 sierpnia 2014r. 25.08.2014 roku z częścią wymaganych dokumentów, sporządzono kartę informacyjną o kandydatach (nr ewidencyjny 31/2014). Oboje mają wyższe wykształcenie, stabilną sytuację zawodową i bytową. Dokumentacja wskazuje, że Państwo podjęli przemyślaną i racjonalną decyzję, a specjaliści Ośrodka ich motywacje i predyspozycje do przysposobienia dziecka ocenili jako prawidłowe. W dniu 28 sierpnia 2014r. odbyła się także „pogłębiona rozmowa” i przeprowadzono badania psychologiczne i pedagogiczne obojga kandydatów. W tym też dniu kandydaci do przysposobienia dziecka dostarczyli brakujące dokumenty z USC i miejsca pracy. Wywiad adopcyjny przeprowadzono 03.09.2014 r., w tym dniu dokonano także wstępnej oceny każdego z kandydatów uzasadniającej skierowanie na szkolenie. Dzień później odbyło się

posiedzenie zespołu kwalifikacyjnego, który zakwalifikował rodzinę na szkolenie. Protokół nr 23/2014 z posiedzenia zespołu kwalifikacyjnego na szkolenie Rodzin Adopcyjnych przy Ośrodku Adopcyjnym Żar.

Rodzina rozpoczęła szkolenie od 6 września i ukończyła je 15 listopada 2014. (Świadectwo ukończenia szkolenia nr 39/2014 z dnia 15.11.2014).

Szkolenie składało się z 12 czterogodzinnych bloków tematycznych (PRIDE) łącznie 48 godzin plus konsultacje indywidualne. Przed ukończeniem szkolenia (3 dni) odbyło się posiedzenie komisji kwalifikacyjnej, która zakwalifikowała państwa do pełnienia funkcji rodziny adopcyjnej.

W dniu 15 listopada Ośrodek Adopcyjny wydał Zaświadczenie kwalifikacyjne nr 28/2014 o ukończeniu szkolenia i gotowości do przysposobienia dziecka (zaświadczenie ważne jest 2 lata). W dniu 9 lutego 2015 roku Państwo zostali zakwalifikowani do przysposobienia rodzeństwa w wieku 8 i 5 lat, mimo, że początkowo zgłosili oczekiwanie na dziecko młodsze (2-3 letnie). Następnego dnia w obecności dyrektora Ośrodka Adopcyjnego odbyło pierwsze spotkanie kandydatów z chłopcami. Pierwszy kontakt z dziećmi został poprzedzony rozmową wstępną, podczas której rodzina została zapoznana z dokumentacją dzieci. Z informacji o przebiegu pierwszego kontaktu wynika, że wypadł on pomyślnie, a następnego dnia Państwo zadeklarowali chęć dalszych kontaktów i poprosili o czas na nawiązanie więzi z dziećmi. Od 10 marca 2015 r. dzieci za zgodą Sądu przebywały w rodzinie. Sąd wyznaczył termin rozprawy na 24.04.2015. Postanowienie Sądu uprawomocniło się 12 maja br. Całość postępowania od zgłoszenia do prawomocnego postanowienia Sądu o przysposobieniu dzieci trwała blisko 9 miesięcy (8 miesięcy i 24 dni). W opracowanej procedurze Ośrodek Adopcyjny zakłada, że przeprowadzenie postępowania będzie trwało do 9 miesięcy. Badana dokumentacja tej rodziny wskazuje, że Ośrodek prawidłowo opiniował tę rodzinę, czego dowodem jest sprawozdanie dla Sądu z okresu peadopcyjnego.

Jak ustalono w toku kontroli, ośrodek prowadzi rejestr osób i rodzin zgłaszających chęć przysposobienia dziecka. Osoba/rodzina, która zgłasza gotowość do przysposobienia dziecka w pierwszej kolejności jest badana pod kątem spełniania wymogów określonych w art. 114¹ § 1 i 2 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 583) tzn. sprawdzana jest zdolność do czynności prawnych oraz osobiste kwalifikacje uzasadniające przekonanie, że będzie należycie wywiązywała się z obowiązków przysposabiającego. Ośrodek bada także motywacje do podjęcia się wychowywania dziecka i przeprowadza wywiad adopcyjny oraz zbiera informację o rodzinie z różnych źródeł (np. zakład pracy, listy motywacyjne).

Na tym etapie kandydaci składają oświadczenie dotyczące karalności, a zapytanie o karalność kierowane jest do Sądu na etapie końcowym szkolenia przed sporządzeniem opinii kwalifikacyjnej kandydatów.

Badana dokumentacja wskazuje, że wszystkie rodziny zgłaszające gotowość do przysposobienia dziecka uzyskały pozytywną ocenę kwalifikacji osobistych oraz motywacji do podjęcia się wychowywania dziecka, o których mowa w art. 172 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 332).

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Do prowadzonego przez Ośrodek Adopcyjny w Żarach Rejestru rodzin zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka w okresie objętym kontrolą do Ośrodka Adopcyjnego w Żarach wpisano łącznie 70 rodzin (47 chcących odbyć szkolenie i 23 oczekujących na dziecko).

W 2014 roku zgłosiło 52 rodzin/osób, w tym 34 na szkolenie i 18 z prośbą o pomoc w przysposobieniu dziecka. Wszystkie zgłaszające się na szkolenie rodziny/osoby zostały poddane procedurze kwalifikacyjnej i został 51 rodzin/osób skierowano na szkolenie (1 rodzina zrezygnowała w trakcie szkolenia). W 2015 roku do dnia kontroli zgłosiło się do Ośrodka 18 rodzin, z tego 13 chcących odbyć szkolenie, a 5 osób/rodzin zgłosiło się z prośbą o pomoc w przysposobieniu dziecka. Trzy rodziny odbyły szkolenie, 10 zostało zakwalifikowanych na wrześniowy termin.

Jak ustalono w trakcie kontroli wszyscy kandydaci, którzy właściwie zostali zakwalifikowani do kolejnego etapu postępowania kwalifikacyjnego przeszli na kolejny etap kwalifikacji do adopcji tj. zostali skierowani na szkolenie lub wpisani na listę oczekujących na przysposobienie dziecka. Nie odnotowano przypadków niewłaściwego zakwalifikowania do kolejnego etapu postępowania kwalifikacyjnego.

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości. Ośrodek prowadzi rejestr protokołów z posiedzenia zespołu kwalifikacyjnego na szkolenia z którego wynika, że w 2014 zespół zbierał się 2 razy w 2015 dwukrotnie: 15 i 30 stycznia. Terminy posiedzeń wyznaczane są na ogół na kilka dni przed rozpoczęciem szkolenia.

5. szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka;

Jak ustalono w toku kontroli Ośrodek Adopcyjny w Żarach prowadzi szkolenia dwukrotnie w ciągu roku po zebraniu grupy minimum 5 par maksimum 7. Szkolenia prowadzone są wg programu PRIDE przez psychologa i pedagoga, którzy posiadają

uprawnienia trenerskie. Szkolenia odbywają się na terenie ośrodka w weekendy. Szkolenie PRIDE składa się z 10 sesji grupowych (po 4 godz. każda) przeplatanych spotkaniami indywidualnymi z każdą rodziną w jej domu (3 spotkania). Łączny czas szkolenia to około trzy miesiące. Sesje PRIDE mają charakter warsztatowy.

Uczestnicy w trakcie szkolenia pomiędzy kolejnymi sesjami prowadzą „Księgi Życia”, które zawierają refleksje i przemyślenia kandydatów do przysposobienia dotyczące odbytej sesji szkoleniowej i poruszanych podczas szkolenia zagadnień. Dla trenerów, głównie dla psychologa „Księgi” stanowią dodatkowy materiał do analizy i pogłębionej obserwacji kandydatów do przysposobienia dziecka. Wnioski i spostrzeżenia wynikające z tych dokumentów są omawiane indywidualnie z kandydatami. Zakres programowy szkolenia jest zgodny z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka (Dz.U. z 2011 r. Nr 272. poz. 1610) i jest uwidoczniony na drugiej stronie zaświadczenia o odbyciu szkolenia.

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości. Rezygnacja jednej osoby/rodziny ze szkolenia w trakcie jego trwania nie stanowi o uchybieniach w działaniach Ośrodka.

Wszystkie osoby uczestniczące w szkoleniu zostały na szkolenie zakwalifikowane decyzją Komisji kwalifikacyjnej po spełnieniu wymaganych warunków tj. złożenie wniosku wraz z dokumentacją, przeprowadzeniu wywiadu adopcyjnego, badań psychologicznych i dokonaniu wstępnej oceny kandydatów. Posiedzenia zespołu są protokołowane i prowadzony jest rejestr tych protokołów. Z rejestru wynika, że w 2014 roku zespół kwalifikował na szkolenie 24 kandydatów, a w 2015r. do dnia kontroli 15- u.

W 2014 roku uczestniczyło w szkoleniach łącznie 45 osób (22 małżeństwa i 1 osoba samotna), z tego 14 rodzin/osób przysposobiło dzieci, co stanowi 60,9% . Jedna rodzina jest w trakcie kontaktów z dzieckiem, 3 rodziny odmówiły przyjęcia dziecka wskazanego przez ośrodek a jedna z rodzin prosiła, by na razie nie proponować im dziecka.

W 2015 roku w dniach od 17 stycznia do 29 marca odbywało się szkolenie, w którym uczestniczyło 28 kandydatów (13 małżeństw i 2 osoby samotne). Ostatnia sesja szkoleniowa nazywana jest panelem, w którym uczestniczą także rodziny, które wcześniej przysposobiły dziecko, ma uroczysty charakter i odbywa się poza ośrodkiem. Wszyscy uczestnicy ukończyli szkolenie i uzyskali kwalifikacje.

Spośród kandydatów uczestniczących w szkoleniu w br. dwie rodziny przysposobiły dzieci z innych ośrodków. Kolejne szkolenie planowane jest wczesną jesienią br. Ośrodek prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych.

Ośrodek w okresie objętym kontrolą tj. od stycznia 2014r. do dnia kontroli przeszkolił 41 rodzin/osób (od wznowienia działalności tj. od lipca 2013r. łącznie 74 rodziny/osoby).

W dniu kontroli na szkolenie oczekiwało łącznie 11 rodzin/osób. Dziesięć rodzin/osób, które zgłosiły się do ośrodka w marcu br. w trakcie trwania szkolenia (17.01.-29.03.2015) oraz 1 osoba/rodzina, która nie weszła w skład grupy rozpoczynającej szkolenie w styczniu 2015r. Wszystkie te osoby/rodziny zostały zakwalifikowane na szkolenie we wrześniu 2015r.

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości. Organizowane przez Ośrodek szkolenia spełniają określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka (Dz.U. z 2011r. Nr 272, poz. 1610) wymagania w zakresie programu szkolenia, liczby godzin oraz kwalifikacji osób prowadzących szkolenie.

6. Wsparcie dla rodzin, które przysposobiły dziecko w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo wychowawczych;

Ośrodek Adopcyjny „Żar” Lubuskiego Ruchu na Rzecz Kobiet i Rodziny „Żar” działa od kwietnia 2012 roku (poprzednio od lipca 2010 roku do 31.12.2011) i od tego czasu do dnia kontroli na ogólną liczbę zakwalifikowanych w tym okresie do adopcji 108 dzieci przeprowadził procedurę przysposobienia 61 dzieci, co stanowi 56,5%. W liczbie tej zawarte są 4 przysposobienia zagraniczne, w przeprowadzeniu, których ośrodek spełniał funkcję wspierającą. W 2014 roku do Ośrodka Adopcyjnego w Żarach zgłosiły się 52 rodziny/osoby: 3 z powiatu żarskiego, 4 z powiatu żagańskiego, 7 z województwa lubuskiego oraz 38 spoza województwa. W 2015 roku na 20 rodzin z terenu powiatu żarskiego – 1; z żagańskiego – 1; 3 z lubuskiego i 15 spoza województwa.

Dla rodzin adopcyjnych prowadzone są grupy wsparcia i warsztaty umiejętności wychowawczych, ponadto udzielane są indywidualne konsultacje zarówno dla dzieci jak i rodziców. Pracownicy ośrodka oferują udzielanie wsparcia w rozwiązywaniu problemów wychowawczych we wszystkie dni tygodnia bez ograniczania czasowego. Z informacji Dyrektora Ośrodka wynika, że z indywidualnych konsultacji sporządzana jest krótka notatka i pozostaje w aktach ośrodka, podobnie z rozmowy telefonicznej, natomiast przesłane informacje pocztą elektroniczną są drukowane i załączane do dokumentacji. Ośrodek nie prowadzi rejestru udzielonych porad. Natomiast z dokumentacji (protokołów) wynika, że w 2014 roku indywidualnego wsparcia udzielono 57 rodzinom/osobom na ich wnioszek (26 kandydatom do przysposobienia i 31 rodzinom/osobom, które przysposobiły dzieci), a w 2015 roku do dnia kontroli – 15 rodzinom/osobom kandydatom do przysposobienia

dziecka oraz 6 rodzin/osobom, które przysposobiły dziecko lub są w trakcie procesu adopcji. W badanej dokumentacji obu rodzin są notatki dotyczące zgłoszonych potrzeb indywidualnej rozmowy i wsparcia psychologicznego oraz adnotacje, że wsparcia udzielono.

Grupy wsparcia zbierają się raz w miesiącu, lub częściej w zależności od potrzeb. W 2014 roku funkcjonowały 2 grupy wsparcia: jedna grupa (6 osobowa) miała 3 spotkania, druga grupa również 6 osobowa spotkała się 2 razy w roku. W 2015 roku spotkania grup odbyły się dwukrotnie: 22 lutego i 16 marca, kolejne planowane jest na czerwiec br. W spotkaniach uczestniczyło analogicznie 7 i 5 osób/rodzin. Ze spotkań sporządzany jest protokół i załączana jest lista obecności.

Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodzin, które przysposobiły dziecko jako forma wsparcia rodzin w wypełnianiu przez nie funkcji opiekuńczo – wychowawczych prowadzone są w zależności od zgłoszonych potrzeb. w 2013 roku przeprowadzono trzykrotnie cykl spotkań warsztatowych, w 2014 roku nie zgłoszono potrzeb i warsztaty nie odbyły się, natomiast w II półroczu 2015 planowane jest przeprowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych.

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Rodziny, które przysposobiły dziecko uczestniczyły w spotkaniu z prezesami i sędziami Sądów Rodzinnych w Żaganiu i Żarach, pracownikami PCPR w Żarach. Spotkanie służyło podsumowaniu współpracy i udoskonaleniu procedur adopcyjnych. Rodziny, które przysposobiły dziecko uczestniczyły również w spotkaniu z rodzinami zastępczymi.

Ośrodek prowadzi także kampanię informacyjną i promocyjną działalności, między innymi za pośrednictwem strony internetowej: <http://adopcjazary.pl/>, gdzie zainteresowani mogą zapoznać się z działalnością Ośrodka, pobrać potrzebne dokumenty lub uzyskać niezbędne informacje.

W objętych tematyką kontroli obszarach, tj. realizacja zadań określonych w art. od 154 do 174 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 332), nie stwierdzono uchybień pod względem:

1. Kwalifikacji dyrektora i pracowników Ośrodka Adopcyjnego w Żarach – zgodne z przepisami.
2. Kwalifikowania dzieci do przysposobienia (wybrane zagadnienia: karty dziecka, kwalifikacja do przysposobienia krajowego, kwalifikacja do przysposobienia międzynarodowego).
3. Doboru rodziny przysposabiającej do dziecka.

4. Prowadzenia działalności diagnostyczno – konsultacyjnej dla kandydatów do przysposobienia dziecka.
5. Organizacji i przeprowadzania szkoleń oraz ich dokumentowania.
6. Wspierania rodzin, które przysposobiły dziecko w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo wychowawczych.

Mając powyższe na uwadze odstępuję od wydania zaleceń pokontrolnych.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej